

УДК 351

Червякова Ольга Володимирівна, кандидат наук з державного управління, докторант кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування ХарПІ НАДУ, м. Харків

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗБУДОВОЮ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті за основними складовими зовнішнього вектору суспільних змін «Інформаційне суспільство» виділено напрями: державна політика у сфері інформаційного суспільства, інформаційне забезпечення державного управління, комунікативна діяльність, державне управління інформаційно-освітнім середовищем, інформаційні технології та процеси.

Ключові слова: державне управління, інформаційне суспільство, суспільні зміни.

In the article on the basic components of the external vector of social change "Information Society" allocated areas: national policy in the field of information society, information public administration, communication activities, public administration and educational information environment, information technology and processes.

Keywords: public administration, information society, social change.

Постановка проблеми. Потреби суспільства, як правило, виникають в результаті численних проблемних ситуацій в різних сферах, галузях та відносинах у суспільстві. Проблемні ситуації найчастіше відображують невідповідність стану, що склався, з цілями розвитку держави та регіонів, її різноманітних галузей та сфер, а також під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Можливі також проблемні ситуації у кризових умовах. Вирішення таких ситуацій реалізуються суб'єктами державного управління за допомогою різноманітних механізмів державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед джерел інформації в обраному напрямі дослідження використані роботи [1-35].

Мета статті проаналізувати та узагальнити дослідження щодо державного управління розбудовою інформаційного суспільства та виділити напрями за основними складовими зовнішнього вектору суспільних змін «Інформаційне суспільство».

Виклад основного матеріалу. Розуміння зовнішнього вектора суспільних змін - це, перш за все, основні напрями змін, що формуються за межами держави, тобто сформовані поза Україною. Насамперед, йдеться про впливи глобалізаційних процесів. Останніх багато. Тому виділимо у складі зовнішнього вектора суспільних змін такі складові: формування інформаційного суспільства; формування інноваційного суспільства; формування суспільства стійкого розвитку; формування громадянського суспільства; інші глобалізаційні впливи (інтеграційні процеси, антитерористична діяльність, захист прав людини тощо).

Так як рамки статті не дозволяють провести комплексний аналіз всіх зазначених складових, що формуються під впливом глобалізаційних процесів, розглянемо докладніше лише один з них щодо формування інформаційного суспільства шляхом аналізу та узагальнення досліджень з державного управління.

З 2003 по 2011 роки різним питанням державного управління розбудовою інформаційного суспільства були присвячені 38 дисертаційних робіт, з яких 5 – докторські (Н.М. Драгомерецька [12], С.А. Бронікова [5], В.І. Гурковський [9], І.М. Олійченко [23], Л.П. Полякова [26]).

Статистика захистів дисертацій за спеціальностями галузі науки «Державне управління» за напрямом зовнішнього вектора суспільних змін «Інформаційне суспільство» наведена у табл. 1. Низку напрямів вектору формування інформаційного суспільства відображують і узагальнюють докторські дисертації, зокрема напрям «Комунікативна діяльність» - дисертація Н.М. Драгомерецької «Комунікативна діяльність в державному управлінні: теоретико- методологічний аспект» (2007) [12], напрям «Державна політика у сфері інформаційного суспільства» - дисертація В.І. Гурковського «Засади державної політики у сфері інформаційного суспільства в Україні: теоретичні та практичні аспекти» (2011) [9], напрям «Інформаційне забезпечення державного управління» - дисерта-

ція І.М. Олійченка «Розвиток інформаційного забезпечення органів державної влади на регіональному рівні» (2010) [23], напрям «Державне управління інформаційно-освітнім середовищем» - дисертація Л.П. Полякової «Державне управління інформаційно-освітнім середовищем інноваційних університетських комплексів» (2010) [26].

Таблиця 1.

*Статистика захистів дисертацій за спеціальностями галузі науки
«Державне управління» за напрямом зовнішнього вектора суспільних змін
«Інформаційне суспільство»*

Спеціальності	Роки									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Разом
25.00.01 – теорія та історія державного управління	1			1	1/1				2/1	5/2
25.00.02 – механізми державного управління		2		2	1	5	7	4	8/3	30/3
25.00.03 – державна служба										-
25.00.04 – місцеве самоврядування	1						1	1	1	4
Всього	2	2	-	3	2/1	5	8	5	11/4	38/5

За напрямом «Державна політика у сфері інформаційного суспільства» окрім дисертації В.І. Гурковського підготовлені роботи О.О.Григора «Формування інформаційного суспільства в Україні в контексті інтеграції в Європейський Союз (державно-управлінський аспект)» (2003) [9], Т.В. Гаман «Вдосконалення організаційно-правового механізму інформаційної діяльності місцевих державних адміністрацій» (2006) [7], Є.Г. Іванова «Державне регулювання розвитку телекомунікаційної сфери» (2008) [13], Р.Л. Скулімовського «Формування державної стратегії на інформаційному ринку в умовах глобалізації» (2008) [29], І.В. Сітко «Державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах інформаційного суспільства» (2009) [28], А.В. Баровської «Механізми реалізації інформаційної політики у сфері європейської інтеграції» (2010) [2], Є.В. Пелеги «Державне управління ринком програмного забезпечення в Україні» (2010) [25], Л.С. Безуглої «Державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах інформаційного суспільства» (2011) [3], О.С. Козловської «Державне регулювання розвитку інформаційного ринку в Україні» (2011) [18].

За напрямом «Інформаційне забезпечення державного управління» окрім дисертації І.М. Олійченка підготовлені роботи О.О. Казанської «Механізми державного управління підприємствами сфери інформаційних послуг» (2006) [14], О.В. Балусевої «Удосконалення механізмів державного управління розвитком інформаційної системи галузі охорони здоров'я» (2007) [1], Ю.В. Уманського «Інформаційне забезпечення системи державного управління» (2008) [31], В.А. Боклаг «Інформаційне забезпечення державного управління земельними ресурсами України» (2009) [4], М.Ю. Дітковської «Формування інформаційного забезпечення в системі державного управління» (2008) [10], Р.А. Ковалю «Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади» (2008) [17], В.П. Пархоменка «Інформаційне забезпечення місцевого самоврядування при наданні послуг населенню» (2009) [24], О.В. Корнійчука «Інформаційна діяльність місцевих органів виконавчої влади (на прикладі Рівненської та Хмельницької областей)» (2011) [19], А.В. Соколова «Розвиток інформаційного забезпечення системи державного управління» (2010) [30].

За напрямом «Комунікативна діяльність» окрім дисертації Н.М. Драгомерецької підготовлена докторська робота С.А. Бронікової «Теоретико- методологічні засади соціо-комунікативного механізму державного управління» (2011) [5], Н.К. Дніпренко «Зміна парадигми в державному управлінні інформаційною сферою: комунікативний аспект» (2005) [11], А.О. Краснейчук «Становлення і розвиток консультативної діяльності в державному управлінні України» (2008) [20], Я.С. Храпської «Державні механізми забезпечення взаємодії гілок влади на засадах інформаційної логістики» (2007) [33], Д.А. Терещенко «Організаційно-правове забезпечення комунікативної діяльності місцевих органів влади» (2009) [32], А.М. Гаврилюк «Державне регулювання комунікаційного забезпечення туристичної індустрії в Україні» (2011) [6], К.С. Кандагури «Механізми впровадження комунікативних проектів у побудові взаємовідносин влади з громадськістю» (2011) [15], С.В. Штурхецького «Комунікативні стратегії в місцевому самоврядуванні України» (2011) [35].

За напрямом «Інформаційні технології та процеси» підготовлені роботи: Л.В. Сапельнікова «Прийняття управлінських рішень при формуванні місцевих бюджетів на підставі нових інформаційних технологій» (2003) [27], В.В. Лоскутової «Інформаційні технології та інформаційне забезпечення в системах державного управління розвитком підприємництва в Україні» (2009) [21], В.О. Мінаєвої «Урядовий PR: принципи організації та засоби забезпечення» (2009) [22], О.В. Карпенка «Функціонально-технологічні механізми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління» (2010) [16], О.В. Шершньової «Механізми державного управління у сфері інформаційного забезпечення туристичної діяльності (на прикладі Рівненської області)» (2010) [34].

Проведений аналіз наукових досліджень у галузі науки «Державне управління» дозволив виділити основні складові зовнішнього вектору формування інформаційного суспільства (див. рис. 1.) та запропонувати відповідну їх класифікацію за цими складовими.

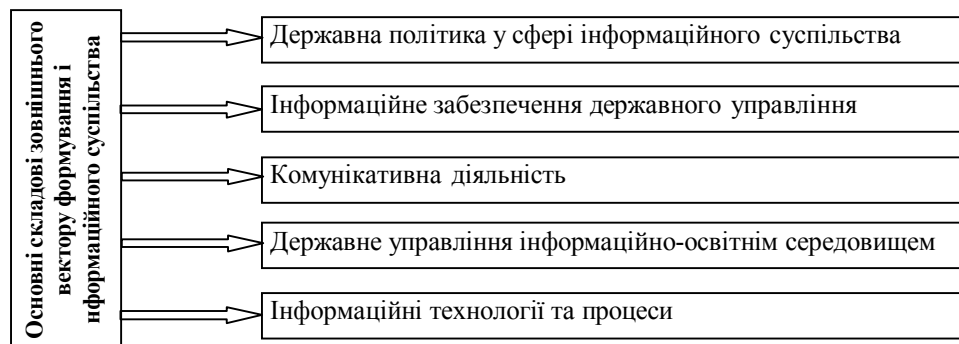

Рис. 1. Основні складові зовнішнього вектору формування інформаційного суспільства

Висновки. Таким чином за результатами аналізу та узагальнення досліджень щодо державного управління розбудовою інформаційного суспільства. За основними складовими зовнішнього вектору суспільних змін «Інформаційне суспільство» виділено напрями: державна політика у сфері інформаційного суспільства, інформаційне забезпечення державного управління, комунікативна діяльність, державне управління інформаційно-освітнім середовищем, інформаційні технології та процеси.

Список використаних джерел:

1. Балуєва О. В. Удосконалення механізмів державного управління розвитком інформаційної системи галузі охорони здоров'я : автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.02 / О. В. Балуєва ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2007. – 20 с.
2. Баровська, А. В. Механізми реалізації державної інформаційної політики у сфері європейської інтеграції: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. В. Баровська ; Акад. муніцип. упр. - К., 2010. - 20 с.

3. Безугла Л. С. Державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Л. С. Безугла ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.
4. Боклаг В. А. Інформаційне забезпечення державного управління земельними ресурсами України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / В. А. Боклаг ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.
5. Бронікова С. А. Теоретико-методологічні засади соціокомунікативного механізму державного управління : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / С. А. Бронікова ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 36 с.
6. Гаврилюк А. М. Державне регулювання комунікаційного забезпечення туристичної індустрії в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. М. Гаврилюк ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2011. – 20 с.
7. Гаман Т. В. Вдосконалення організаційно-правового механізму інформаційної діяльності місцевих державних адміністрацій : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Т. В. Гаман ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2006. – 20 с.
8. Григор О. О. Формування інформаційного суспільства в Україні в контексті інтеграції в Європейський Союз (державно-управлінський аспект) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / О. О. Григор ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2003. – 20 с.
9. Гурковський В. І. Засади державної політики в сфері інформаційного суспільства в Україні : теоретичні та практичні аспекти : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.01 / В. І. Гурковський ; Ін-т закон-ва ВР України. – К., 2011. – 36 с.
10. Дітковська М. Ю. Формування інформаційного забезпечення в системі державного управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / М. Ю. Дітковська ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К., 2008. – 20 с.
11. Дніпренко Н. К. Зміна парадигми в державному управлінні інформаційною сферою : комунікативний аспект : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / Н. К. Дніпренко ; Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Д., 2005. – 20 с.
12. Драгомирецька Н. М. Комунікативна діяльність в державному управлінні : теоретико-методологічний аспект : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. / Н. М. Драгомирецька ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2007. – 36 с.
13. Іванов Є. Г. Державне регулювання розвитку телекомунікаційної сфери : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Є. Г. Іванов ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х., 2008. – 20 с.
14. Казанська О. О. Механізми державного управління підприємствами сфери інформаційних послуг : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. О. Казанська ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2006. – 20 с.
15. Кандагура К. С. Механізми впровадження комунікативних проектів у побудові взаємовідносин влади з громадськістю : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / К. С. Кандагура ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.
16. Карпенко О. В. Функціонально-технологічні механізми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. В. Карпенко ; Акад. муніцип. упр. – К., 2010. – 20 с.
17. Коваль Р. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Р. А. Коваль ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
18. Козловська О. С. Державне регулювання розвитку інформаційного ринку в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. С. Козловська ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.
19. Корнійчук О. В. Інформаційна діяльність місцевих органів виконавчої влади (на прикладі Рівненської та Хмельницької областей) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / О. В. Корнійчук ; Львів. регіон. ін-т держ. упр., Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2011. – 20 с.

20. Краснейчук А. О. Становлення і розвиток консультативної діяльності в державному управлінні України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. О. Краснейчук ; Акад. муніцип. упр. – К., 2008. – 20 с.
21. Лоскутова В. В. Інформаційні технології та інформаційне забезпечення в системах державного управління розвитком підприємництва в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / В. В. Лоскутова ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2009. – 20 с.
22. Мінаєва В. О. Урядовий PR : принципи організації та засоби забезпечення : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / В. О. Мінаєва ; Акад. муніцип. упр. – К., 2009. – 20 с.
23. Олійченко І. М. Розвиток інформаційного забезпечення органів державної влади на регіональному рівні : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. М. Олійченко ; Рада по вивченню продукт. сил України НАН України. – К., 2010. – 40 с.
24. Пархоменко В. П. Інформаційне забезпечення місцевого самоврядування при наданні послуг населенню : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / В. П. Пархоменко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х., 2009. – 18 с.
25. Пелега Є. В. Державне управління ринком програмного забезпечення в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Є. В. Пелега ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2010. – 20 с.
26. Полякова Л. П. Державне управління інформаційно-освітнім середовищем інноваційних університетських комплексів : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Л. П. Полякова ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2010. – 36 с.
27. Сапельніков Л. В. Прийняття управлінських рішень при формуванні місцевих бюджетів на підставі нових інформаційних технологій : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Л. В. Сапельніков ; Донец. держ. акад. упр. – Донецьк, 2003. – 19 с.
28. Сітко І. В. Державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / І. В. Сітко ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.
29. Скулімовський Р. Л. Формування державної стратегії на інформаційному ринку в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / Р. Л. Скулімовський ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2008. – 19 с.
30. Соколов А. В. Розвиток інформаційного забезпечення системи державного управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / А. В. Соколов ; Акад. муніцип. упр. – К., 2010. – 20 с.
31. Уманський Ю. В. Інформаційне забезпечення системи державного управління : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Ю. В. Уманський ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
32. Терещенко Д. А. Організаційно-правове забезпечення комунікативної діяльності місцевих органів влади : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Д. А. Терещенко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Х., 2009. – 19 с.
33. Храпська Я. С. Державні механізми забезпечення взаємодії гілок влади на засадах інформаційної логістики : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / Я. С. Храпська ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2007. – 20 с.
34. Шершньова О. В. Механізми державного управління у сфері інформаційного забезпечення туристичної діяльності (на прикладі Рівненської області) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. В. Шершньова ; Львів. регіон. ін-т держ. упр., Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2010. – 20 с.
35. Штурхецький С. В. Комунікативні стратегії в місцевому самоврядуванні України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / С. В. Штурхецький ; Акад. муніцип. упр. – К., 2011. – 20 с.